

WERVELWIND

1 DIV-TORNADO MET BROEIERIGE 'BREAKS'

'NAVO-Schiessplatz Bergen-Hohne maakt deel uit van de Lüneburgerheide. Het oorspronkelijke heide-achtige gebied ligt tussen Elbe en Weser. Een karakteristiek van het golvend landschap is de afwisseling van wouden, moerassen, akkers en oeroude dorpen.' Aldus het eerste van de veldbulletins die dagelijks de troepen van 1 Divisie bereiken.

'Het oefengebiet Hohne, ongeveer 30 bij 16 km, is aan de randen dun bevolkt', voegde de voorlichter van 13 Pantserinfanteriebrigade er aan toe. Maar dat lag tussen 16 en 27 juni even anders. Met de aanwezigheid van eenheden van 11, 12 en 13 Pantserinfanteriebrigade was er een levendige bedrijvigheid in en om het oefenterrein.

'Wervel-Wind' heette al dat gedoe. Hoogtepunt was de divisie-geleide brigadeoefening in de tweede week.

... even een aarzeling, beduusd van de vliegreis, dan op weg naar het strijd-toneel ...

Divisiecommandant genmaj De Jong praat – onpartijdig als hij is – met de vijand

zomerhitte gevangen te houden. Een broeierige behuizing voor talloze insecten. En juist daar wordt het vervolg van de strijd afgewacht als er weer 'time-out', 'ice-box' of 'break' is afgekondigd.

'Ice-box'

Leegloop is loom liggen, onderuit afwachten tot de volgende actie. Het veldbulletin van dinsdag 24 juni: 'Lieden die denken dat het gisteren een slappe dag is geweest moeten vooral niet vergeten dat 'Blauw' plotseling een nieuwe opdracht heeft ontvangen. Daarom zijn plannen omgegooid. Het kost tijd tot de resultaten daarvan de troep bereiken in de vorm van actie-opdrachten.' De lezers wordt uitgelegd dat hier sprake is van een 'break', een pauze in de oefening die in het draaiboek staat en de gelegenheid biedt voor hergroepering van de oefenende troepen.

Ook bij 'ice-box' wordt de zaak stilgelegd. Diezelfde dinsdag bij Wervelwind II loopt de zaak in 't honderd. Verwarring tussen Fuhrberg en Schwarzenberg. Een verkeerde heuvel is aangevallen. De 'blauwen' van 11 Pantserinfanteriebrigade worden teruggevoerd. De oefenleiding heeft deze mogelijkheid om de lijn van de oefening vast te houden. Door een ontspoorde actie opnieuw uit te voeren

leren de deelnemers van hun fouten. Het team van scheidsrechters onder leiding van brigade-generaal T. Schreuders houdt elke actie scherp in de gaten. Het radioverkeer verheugt op zo'n moment en snelle beslissingen worden genomen. Het stoppen van een voorwaartse beweging en het teruggaan blijkt doorgaans een forse ingreep in de oefening. Voor de man in het veld wordt de niet altijd begrepen pauze dankbaar aangegrepen om iets van de verloren nachtrust in te halen. Vooral de oudere lichten weten dat elk hazeslaapje nuttig is. Een totaal van 8 uren per etmaal is toch al nauwelijks haalbaar.

'Oud vuil'

De gevechtspauze brengt teleurstelling voor een groepje cavaleristen van 102 Verkenningbataljon. Hun opdracht: 'Laat je krijgsgevangen maken'. Uren zitten ze al op hoogte 103.7. Het draaiboek wil de blauwe partij met een forse groep krijgsgevangenen opscheppen. Als een peloton te voet door het open veld nadert verschieten de verkenners verbeten hun losse flodders op de schijnbaar onkwetsbare tirailleurs. De tegenslag voor de mannen met de 'gekamde' helmen komt als de aanvallende vaandrig zijn peloton sommeert het clubje 'voor oud vuil' te laten liggen.

'Als krijgsgevangene zouden we tenminste te eten hebben gekregen', mompelt een verdediger vermoeid. Na 'ijskast' wordt het overgedaan. De man die ook aankondigde voor een boterham alles aan de ondervragers te vertellen zal zich weer fel verdedigen. Het groepje moet zich tegen het aanstormende pantser werkelijk gewonnen geven, maar gaat vervolgens een welverdiende boterham tegemoet. Toch zal blijken dat 'blauw' zijn informatie niet zo makkelijk kan kopen.

Heli's

De fragmenten van de oefening waar beweging in zit zijn natuurlijk het mooist. Overrompelende tactieken

Die lieflijke beschrijving van het landschap mag het misschien goed doen in een VVV-folder. De mannen in de groene gevechtspakken hebben daar bepaald een andere kijk op. De zachte glooiing wordt voor de ploeterende infanterist een treiterende heuvel. Dat belet de Grenadiers niet als hazen tegen de Goldbockenberg op te gaan. Wat eens heidelandschap was, is nu een zee van stof die elke heimelijke verplaatsing bij voorbaat uitsluit. Toch is er een lepe commandant die tegenstander en scheidsrechter voor het blok zet door volslagen onverwacht uit een bos tevoorschijn te komen. Die mooie wouden met de lommerrijke plekjes blijken de

worden daarbij niet geschuwd. Tijdens de oefening worden Nederlandse tirailleurs getraind in een actie vanuit helikopters. Zij zullen op de laatste dag de show maken met een snelle landing nabij Oldendorf. Het rustige plaatsje aan het riviertje de Örtze beleeft die donderdag een vroege reveille. Het gezoem van de invliegende Duitse heli's zwelt aan als een moderne alarm-wekker die uiteindelijk tot opstaan dwingt. Het hevige geratel dat daarop volgt is van de strijd om de brug afkomstig.

Die overgang wordt door de inmiddels geheel in oostelijke richting terug-

Stoot onder de gordel

Wervelwind II heeft de oefenende troepen in een gevecht van vier fasen heen en weer over het oefenterrein gejaagd. De commandant van 1 Divisie generaal-majoor M. de Jong constateert tevreden dat alle manoeuvre-mogelijkheden van het oefengebied zijn uitgebuit.

De te oefenen eenheid is 11 Pantserinfanteriebrigade (blauw). Brigadegeneraal J. A. Makkink ziet zich geplaatst tegenover een vijand, enenbestaande uit eenheden van 12 en 13 Pantserinfanteriebrigade (groen). Eerst is blauw langs twee assen in westelijke richting in de aanval gegaan.

het draaiboek toegespeeld lucht-overwicht de blauwe partij tot de verdediging. De verkenningen daartoe hebben reeds in het voorgaande week-einde plaatsgevonden, het euvel van tijdrovende procedures is daardoor uitgeschakeld. Het vertragend gevecht dat blauw in de laatste fase moet leveren wordt met spectaculaire lucht-aanvallen van groene bondgenoten begeleid. Als een roofvogel hangt daarbij een eenzame wentelwiek boven het terrein. Hij leidt de straaljagers op het doel en laat hen de dodelijke duikvluchten uitvoeren. Doel: de bunker op de Goldbockenberg. Op deze hoogte 129.1, kijkend naar zijn troepen,

gedreven blauwe partij krampachtig open gehouden. Eerder die laatste nacht zijn 2 pelotons Duitse parachutisten bij Oldendorf geland om de terugtocht te belemmeren. De in het ochtendgloren opdoemende heli's zetten in twee golven 80 Nederlandse infanteristen aan de grond. De tweede groep aarzelt even na het uitstappen, beduusd van de vliegervaring. Dan gaan ook zij vaardig op weg naar het strijdtoneel, zo'n 1500 meter vanaf het weiland. Dat ligt er na de turbulente landing weer rustig bij. Een anti-climax die ook de laatste uren van de strijd tekent.

... het draaiboek wil, dat 'blauw' wordt opgescheept met een forse groep krijsgevangenen ...

Noord en zuid van de kazerne Hohne. De oefenweek is begonnen met het inrichten van een verzamelgebied door blauw, met de gedachte zich voor te bereiden op een defensief. Groen heeft echter de blauwe troepen met een stoot onder de gordel getart tot dit (tegen)-offensief.

Duikvlucht op hoogte 129.1

Midden in de snikhete week is blauw uitgeraasd. Groen dwingt met een door

generaal-majoor De Jong. De divisiecommandant is partijloos met een witte band om de arm. Zojuist heeft hij nog wat gepraat met de groene aanvallers. Nu richten de groene vliegtuigen zich schijnbaar tegen hem. 'Eigenlijk zijn we er geweest', zegt de generaal. Gelukkig zijn het de aanvallers die snel hemelwaarts optrekken. De achterblijvers voelen de zuigkracht van de vliegende geweldenaars. Het voelt aan als een wervelwind.

G.A. Str.B.

(Foto's: Peter Martens)